

De rode rivierkreeft is agressiever dan de gevlekte, pas maar op!

Niet rood maar blauw: een gevlekte rivierkreeft bij De Groene Heuvels.

Rivierkreeft All American

Op zoek naar de Europese rivierkreeft. Maar ik zal deze niet snel vinden, helaas. Zijn Amerikaanse familie heeft de Nederlandse wateren overgenomen. In nagenoeg al ons zoete water zijn ze overheersend en heeft onze Europese rivierkreeft het onderspit gedolven. Hoe heeft dit kunnen gebeuren in zo'n korte tijd?

Blijven liggen! Deze Amerikanen doen niet aan voorspel, maar gaan er gelijk helemaal voor.

Met name tijdens nachtduiken zie je ze. De gevlekte rivierkreeft met zijn bronskleurige schild en de rode rivierkreeft met fraaie rode kleurpatronen. Beide soorten zijn dominant en hebben de Europese variant inmiddels grotendeels verdreven. Beter gezegd: uitgeroeid. Want de Amerikaanse rivierkreeft heeft een schimmelinfectie bij zich, de kreeftenpest. Zij zijn zelf immuun voor deze schimmel maar het is dodelijk voor onze Europese rivierkreeft. En dit uitroeien gaat razendsnel. In de afgelopen decennia zijn bijna alle Europese rivierkreeften gedood. Tot voor kort zijn de laatste waargenomen in vijvers in de omgeving van Arnhem, waar schoon water in spoelt. Hoelang zij nog bevrijd blijven van de kreeftenpest, is gissen. Via Wikipedia las ik dat er in 2012 een reddingsplan is opgezet om de

Europese rivierkreeft te behouden voor onze Nederlandse wateren. Het is telkens weer verbazingwekkend (en eigenlijk ook weer niet) als je hoort dat er altijd mensen opstaan die zich inzetten voor het behoud van onze eigen natuur. Diep respect. Natuurlijk is elke verstoring in het toch al zo kwetsbare onderwaterleven onwenselijk. We zien het verdringen van de rivierdonderpad door de zwartbekgrondel. En de Europese rivierkreeften staan er dus ook niet goed voor. We kunnen het waarschijnlijk nooit meer terugdraaien en daarom wil ik een persoonlijk tintje geven in de positieve belichting van de schoonheid van de nieuwkomers. Ook al had ik het liever anders gezien.

NACHTBRAKERS

Tijdens diverse nachtduiken in de Spiegelplas, Boschmolenplas en Vinkeveen heb ik

veel Amerikaanse rivierkreeften kunnen fotograferen. Maar eigenlijk kan je stellen dat ze in nagenoeg alle zoetwaterplassen aanwezig zijn. Overdag zie je ze minder vaak. 's Nachts komen ze uit hun schuilplaats tevoorschijn op zoek naar voedsel. Vanavond tref ik een rode die de strijd met mij aangaat. Dreigend kijkt hij me aan, maakt zich groot en zet de scharen vooruit. Zo van; hier ben ik, wegwezen jij! Even later zie ik een gevlekte rivierkreeft die een prooi heeft... nee, herstel, het zijn er twee! Het is een paaiend koppeltje. Het vrouwtje ligt op haar rug op de bodem. Het mannetje heeft haar gedraaid en met zijn scharen stevig in zijn greep. Mijn lenskeuze blijkt nu ongelukkig deze duik. Met de macrolens gemonteerd moet ik een behoorlijke afstand nemen om beide verstregelde Amerikanen op de foto te krijgen. Jammer, want nu heb ik een grote

Met de klok mee: «Kom maar op jij!» De gevlekte rivierkreeft houdt van een kleurrijke outfit. Lekker kleien: zo maakt de kreeft een mooi holletje.

waterkolom tussen mijn domepoort en de kreeften met het risico van extra zweefvuil, maar het is niet anders. Niet alleen het zweefvuil is een boosdoener. Massaal komen er aasgarnaaltjes op de pilotlamp af en dan is het fotograferen niet meer goed te doen. Thuis heb ik dit paaigedrag opgezocht en het blijkt dat het mannetje tijdens de paai sperma afzet op het achterlijf van het vrouwtje. In een later stadium, dit kan zelfs weken later zijn, zet het vrouwtje de eieren af op haar achterlijf. Het vrouwtje draagt daarna gedurende enkele weken de eieren en aansluitend de jongen op haar achterlijf mee. Ondanks dat de Amerikaanse nieuwkomers fotogenieke modellen zijn en een wel heel bijzonder paaigedrag hebben geïntroduceerd, hoop ik toch dat het goed gaat komen met de Europese rivierkreeftenpopulatie. Het zou zonde zijn als we onze eigen soort verliezen.

PASPOORT GEVLEKTE RIVIERKREEFT

KENMERKEN

Een volwassen exemplaar is 12-15 cm groot. De kleurvariaties verschillen sterk bij deze zoetwaterkreeft. Doorgaans heeft hij een bronskleurig schild met donkere scharen, maar de kleur blauw, donkerrood en groen is ook vaak terug te vinden. Het schijnt dat de zuurgraad van het water een rol speelt. De kreeft heeft een staart in de vorm van een waaier waarmee hij zwemt: als duiker heb je dit beestje vast weleens zien wegschieten. Het lopen gaat bijna onbeholpen maar op de acceleratie van zijn wegschieten is zelfs een vis jaloers.

VOEDSEL

Uitgedost met vier voelsprietten, waarvan er twee lang zijn, lopen ze over de bodem op zoek naar voedsel. Dit bestaat uit insectenlarven, wormen, slakjes maar ook waterplanten worden af en toe genuttigd.

VERSCHILLEN

Hoewel ze erg op elkaar lijken, zitten er wel degelijk verschillen tussen de gevlekte (*Orconectes limosus*) en de rode rivierkreeft (*Procambarus clarkii*). Zo is de hoofdkleur van de rode variant rood en lijkt deze soort wat agressiever dan de gevlekte. Een ander verschil met de gevlekte rivierkreeft zijn de schuilplekken overdag. Een gevlekte verschuilt zich tussen stenen, obstakels, waterplanten en af en toe in bestaande hopen. De rode gebruikt overwegend hopen die ze zelf graven.